ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών:

ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΟΡΘ 61 : Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΩΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

1η ΕΡΓΑΣΙΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
Κωνσταντίνος Αγόρας

ΦΟΙΤΗΤΗΣ
Αναστάσιος Ανδριανόπουλος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ……..... σελ.3

I. ΕΝΟΤΗΤΑ

Ορθόδοξη Εκκλησία και Κόσμος

Η σχέση της Εκκλησίας με τον Κόσμο……σελ.4

II. ΕΝΟΤΗΤΑ

Εκκλησία : Πώς γίνεται ;

Η Γλώσσα οδός επικοινωνίας ...……...σελ.7

Καθολικότητα της Εκκλησίας : Η Ιεραποστολή ως προϋπόθεση ...……σελ.9

ΣΥΝΟΨΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ……...……..σελ.10

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ……..……σελ.12

ΘΕΜΑ

Να σχολιάσετε τη ρήση του τίτλου του βιβλίου του Θανάση Παπαθανασίου :
« Η Εκκλησία γίνεται όταν ανοίγεται »

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εκκλησία : Σώμα Χριστού , παρουσία που φέρνει καλό νέο (Ευ-αγγέλιο) ή οργανισμός αστυνόμευσης των κοινωνιών;

Εκκλησία : πραγματικότητα μέσα στην Ιστορία μαζί με τον Κόσμο ή Εκκλησία « κάπου » στον ουρανό;

Με αφετηρία αυτά τα ερωτήματα , τα οποία μας δημιουργήθηκαν κατά την επεξεργασία και μελέτη του θέματος , θα προσπαθήσουμε να ξεδιπλώσουμε τις σκέψεις μας και να τοποθετηθούμε κριτικά απέναντι στο ζητούμενο του τίτλου.

Θα κινηθούμε σε δυο άξονες : στον ένα θα προσπαθήσουμε να αποδείξουμε γιατί η Εκκλησία οφείλει να βρίσκεται σε κοινωνία με τον Κόσμο με το βλέμμα της στραμμένο στη Βασιλεία και στον άλλο άξονα θα επιχειρήσουμε να αναλύσουμε και να σχολιάσουμε , δηλαδή να τοποθετηθούμε κριτικά απέναντι στον τίτλο του βιβλίου του Θανάση Παπαθανασίου :
« Η Εκκλησία γίνεται όταν ανοίγεται ».

Για το σκοπό αυτό θα διακρίνουμε την παρούσα εργασία μας σε δυο ενότητες .

Στην πρώτη ενότητα θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε τους τρόπους της σχέσης της Εκκλησίας με τον Κόσμο , να διακρίνουμε την ορθή κατά τον συγγραφέα και να επιχειρηματολογήσουμε για την ορθότητά της .

Στη δεύτερη ενότητα με τη βοήθεια του βιβλίου του Θανάση Παπαθανασίου , *Η Εκκλησία γίνεται όταν ανοίγεται : Η ιεραποστολή ως ελπίδα και ως εφιάλτης* , θα προσπαθήσουμε να βρούμε τους δρόμους εκείνους , οι οποίοι οδηγούν την Εκκλησία στην ιεραποστολή της καθολικότητάς της .

Στην σύνοψη θα καταγράψουμε τα συμπεράσματα τα οποία εν πολλής απηχούν και τις προσωπικές μας θέσεις .

I. Ορθόδοξη Εκκλησία και Κόσμος .

Η σχέση της Εκκλησίας με τον Κόσμο .

Η κεφαλή της Εκκλησίας ο Χριστός ενσαρκώθηκε στο συγκεκριμένο χωρόχρονο για τη σωτηρία του κόσμου . Αυτό το « Ευαγγέλιο της Βασιλείας »[1] η αφθαρτοποίηση και ανακεφαλαίωση των πάντων ,είναι ο λόγος ,ο οποίος επιβάλλει το συνεχή διάλογο της Εκκλησίας με τον κόσμο .

Όταν μιλάμε όμως για διάλογο Εκκλησίας και Κόσμου δεν εννοούμε την συνύπαρξη Εκκλησίας και Κόσμου ,αλλά την συνάντηση και αμοιβαία κριτική των δυο αυτών μεγεθών στην Ιστορία. Και για την Ορθοδοξία ο διάλογος αυτός δεν είναι διπολικός ,δηλαδή μεταξύ Κόσμου και Εκκλησίας αλλά περνάει μέσα από τη Βασιλεία .

Η κριτική σχέση είναι τριπολική : Εκκλησία – Βασιλεία – Κόσμος. Ο Κόσμος κρίνει την Εκκλησία για λογαριασμό του και η Εκκλησία κρίνει τον Κόσμο όχι για λογαριασμό της αλλά για λογαριασμό της Βασιλείας .

Έρχεται σε διάλογο μαζί του σωστικά ,διακριτικά όχι αυταρχικά . Τον αποδέχεται έτσι όπως είναι όχι επιλεκτικά . Ο σαρκωμένος εν Αγίω Πνεύματι Χριστός η κεφαλή της Εκκλησίας συνομίλησε με ανθρώπους κοινωνικά και θρησκευτικά περιθωριοποιημένους από τη θεολογική αριστοκρατία της Ιερής Πόλης κοινώνησε και θεράπευσε Σαμαρείτες και ακάθαρτους ειδωλολάτρες. Δεν έγινε ο « μαρμαρωμένος βασιλιάς »[2] , γιατί το βασίλειο του Θεού δεν είναι στατική ακινησία αλλά χαρά, δημιουργικότητα και αγάπη.

Η σχέση δημιουργού και πλασμάτων είναι πιο κοντά από αυτή της αιτίας και αποτελέσματος .Είναι προσωπική σχέση ,είναι μετακίνηση , μια αιώνια μετάβαση από τη χαρά στη χαρά ,από τη δόξα στη δόξα . Ο Λόγος σαρκώθηκε και πορεύτηκε μέσα και μαζί με τον κόσμο. Μέσα Του βλέπουμε τον Θεό ως τέλειο άτομο. Ο Θεός μας δεν είναι « κάπου » στον – ουρανό . Ο Κόσμος τον έχει δει – τον βλέπει στον Ιησού τον Ναζωραίο .[3]

Συνεπώς η σχέση της Εκκλησίας με τον κόσμο δεν μπορεί παρά να είναι « εγκόσμια » , να βιώνει πραγματικά την εν Χριστώ σωτηρία μέσα από τον ευχαριστιακό τρόπο ύπαρξης του Ευαγγελίου

---

[1] Κ. Αγόρας στο *Η Ορθοδοξία ως Πολιτισμικό Επίτευγμα και τα Προβλήματα του Σύγχρονου Ανθρώπου ,* Σ. Γουνελάς , Γ. Παγουλάτος , Γρ. Στάθης (Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο , 2001) σελ.13

[2] Απόσπασμα από τις σημειώσεις του Επίκουρου Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών Σ. Δεσπότη « Η Ορθοδοξία τον 21ο αιώνα » ,στο *Σημειώσεις Παραδόσεων,* διαθέσιμες στο δικτυακό τόπο : http://eclass.uoa.gr , σελ.9 (3/11/2008)

[3] Απόσπασμα από τις σημειώσεις του John Meyendorff «Christ as Word: Gospel and Culture» *From International Review of Mission, 1985, No 294* **,** διαθέσιμες στο δικτυακό τόπο :http://www.myriobiblos.gr/texts/english/meyendorff_christ.html , σελ.8 (29/10/2008)

της Βασιλείας , γιατί η « Εκκλησία ζει εν τη Ευχαριστία και δια της Ευχαριστίας » [4]. Και η Ορθοδοξία προς αυτή τη δύσκολη κατεύθυνση οφείλει να κινηθεί και κινείται χωρίς να είναι :

α) « απόκοσμη »[5] - Εκκλησία χωρίς πραγματική σχέση με το παρόν του Κόσμου ,της Ιστορίας και του Πολιτισμού ή β) « εκκοσμικευμένη » δηλαδή μια Εκκλησία εγκλωβισμένη και αλλοτριωμένη από τον κόσμο.

Η εγκοσμιότητα της Εκκλησίας πραγματώνεται μέσα στον κόσμο ,όταν με αυτοσυνειδησία αποδεχθεί την πραγματική ανάμειξή της σε βάθος . Ζει δημιουργικά μέσα στον κόσμο ,γιατί εμπνέεται από τις αρχές ,που προέρχονται από τον ουράνιο κόσμο από την αποκάλυψη του Θεού εν Χριστώ. Συνεπώς η αυθεντική χριστιανική δημιουργικότητα απαιτεί αυτήν την προσπάθεια της επιλογής ,της διάκρισης ,καθώς επίσης και την τόλμη στην αποδοχή των νέων πραγμάτων. Με το βλέμμα στραμμένο προς τα Έσχατα η Ορθοδοξία οφείλει να ζει το παρόν της Ιστορίας και να βλέπει ελπίζοντας στο μέλλον.

Η εσχατολογική αυτή διείσδυση στην Ιστορία δεν είναι μια ιστορική εξέλιξη αλλά μια κατακόρυφη κάθοδος [6] του Αγίου Πνεύματος τόσο χαρακτηριστική για την Ορθοδοξία , που κάνει δυνατή την αναφορά της γης στον ουρανό και γεμίζει τη γη με φως.

Η Ορθόδοξη αυτή θεώρηση της σχέσης Εκκλησίας και Κόσμου κορυφώνεται στην Λειτουργική ζωή της . Η Θεία Λειτουργία ,η οποία τελείται μέσα στο ναό ,είναι η πλέον θετική στην πράξη αποδοχή του Κόσμου. Ενός Κόσμου ,όπως είναι ,τον οποίον βοηθά να μη μείνει όπως είναι. Βασικό της χαρακτηριστικό είναι η σύναξη και πράξη ,όπου μέσα της ανακεφαλαιώνεται και βιώνεται η σωτηρία του κόσμου. Η Ευχαριστία είναι πράξη συνάξεως όλου του κόσμου . Οι πιστοί πηγαίνουν στην Εκκλησία προσφέροντας τα δώρα της δημιουργίας (άρτο ,οίνο και έλαιο) και ενώ θα περίμενε κανείς να λησμονήσουν τις βιοτικές τους ανάγκες καθώς πηγαίνουν , η Λειτουργία τους καλεί να προσέλθουν όπως είναι . Η αποδοχή αυτή όλου του κόσμου από τη Λειτουργία , η οποία περνά βέβαια μέσα από το δρόμο του πλησίον, δείχνει ότι ακριβώς αυτός ο κόσμος μέσα από την ευχαριστιακή θεώρηση της δημιουργίας δεν έπαψε ποτέ να είναι κόσμος του Θεού . Δεν είναι κατακόρυφη σχέση καθενός ξεχωριστά με το Θεό. Δεν είναι κοινωνία του καθενός με τον Χριστό αλλά κυρίως κοινωνία των πιστών με τους άλλους « ουχί σώματα πολλά ,αλλά σώμα εν »[7]. Συνεπώς Εκκλησία είναι όλος ο Κόσμος .

Για το σκοπό αυτό συγκαλείται η Εκκλησία δια του Αγίου Πνεύματος σε κοινωνία αγάπης καταργώντας τα σύνορα φυλών, φύλων, γλωσσών και τάξεων . Η αληθινή Χριστιανική Εκκλησία

---

[4] Ι. Ζηζιούλα , *Η Κτίση ως Ευχαριστία* (Αθήνα: Εκδόσεις Ακρίτας , 1998) σελ.14
[5] Κ. Αγόρας , όπ. παρ. , σελ.15
[6] Ι. Ζηζιούλα , όπ., παρ., σελ. 34
[7] Στο ίδιο , σελ.29

δε νοείται μια κλειστή στον εαυτό της κοινότητα , αλλά ενεργεί ως σύμβολο της ποθητής παγκοσμίου ενότητας. Μιας ενότητας , η οποία ενεργεί ως οργανισμός κι όχι ως βράχος . Ο πιστός αποτελεί ζωντανό κύτταρο του σώματος της Εκκλησίας . Κάθε πρόσωπο καλείται να πραγματοποιήσει τον ιδιαίτερο εαυτό του , σε αρμονία με το όλον, εν αγάπη, η οποία αποτελεί το βασικό χαρακτηριστικό της « θείας ενότητος »[8].

Έτσι η Ευχαριστία θα ανοίγει πάντα το δρόμο όχι προς το όνειρο ,αλλά προς την εμπειρία του Σταυρού και τη νίκη της Ανάστασης . Χωρίς τη διάσταση αυτή , που φέρνει η Ευχαριστία στον Κόσμο - μια Εκκλησία δηλαδή η οποία « περπατά » μέσα στον Κόσμο με το νου του Χριστού κι όχι του Κόσμου - κανένα σύστημα ηθικής και κανένας « διάλογος » δεν θα μπορέσουν να μεταμορφώσουν τον κόσμο εν Χριστώ.

Συνεπώς η σχέση της Εκκλησίας με τον Κόσμο δεν πρέπει να χαρακτηρίζεται από αποστολή (δηλαδή την ποίμανση μόνο των μελών της) , αλλά ιερ - αποστολή (το να απευθύνεται η Εκκλησία σε μη μέλη της) [9] . Η αποστολικότητά της είναι κάτι συμφυές με καθαυτή την πρωτοβουλία και το έργο του Θεού στην Ιστορία .Κατά συνέπεια η Εκκλησία είναι αποστολική , εφ΄ όσον είναι αποστελλόμενη από το Θεό και αποστέλλουσα αποστόλους της «σ΄ όλη την κτίση»(Μάρκ.16:15)[10] . Η προς τον κόσμο αποστολή της δεν είναι κάτι πέρα από τον εαυτό της ,αλλά όρος συγκρότησης του εαυτού της. Έτσι το άνοιγμα της Εκκλησίας προς τον κόσμο είναι συστατικό της φύσης της ,αφού είναι ο ίδιος ο Κόσμος (το αναλύσαμε παραπάνω) ,γίνεται η σάρκα του δευτέρου προσώπου της Τριάδας και αναδεικνύεται σε κήρυκα της μέλλουσας Βασιλείας. Η Εκκλησία οφείλει αδιάκοπα να οδοιπορεί σαρκούμενη προς ένα τελικό φτάσιμο . Στόχος της η μεταποίηση των πάντων σε σώμα Χριστού. Η αποστολικότητά της να αποτελέσει - για την Ορθοδοξία αποτελεί ; – το μοναδικό τρόπο υπάρξεως και σχέσης της με τον κόσμο . Οφείλει να είναι μια εσχατολογικώς εμπνεόμενη και πορευόμενη Εκκλησία [11].

Να απευθύνεται σε κάθε γωνιά της κτίσης και της ανθρώπινης ζωής.

Να απευθύνεται σε ανθρώπους και πολιτισμούς , που δεν συναντήθηκαν ακόμη μαζί της .

Όπως φαίνεται η θέση ,η οποία προκρίνεται από τον Παπαθανασίου ,για την σχέση Εκκλησίας και Κόσμου είναι η « εγκόσμια » ,σχέση η οποία αγκαλιάζει και ανακαινίζει όλο τον Κόσμο μέσω της Λειτουργικής ζωής της . Θέση με την οποία απόλυτα συμφωνούμε και επιχειρηματολογήσαμε γι αυτήν παραπάνω.

---

[8] + Αναστασίου , *Παγκοσμιότητα και Ορθοδοξία* , (Αθήνα : Εκδόσεις Ακρίτας , 2004) σελ.41

[9] Θανάσης Παπαθανασίου , *Η Εκκλησία γίνεται όταν ανοίγεται* , (Αθήνα : Εκδόσεις Εν πλω, 2008) σελ.27

[10] Στο ίδιο, σελ.30

[11] Θανάσης Παπαθανασίου , όπ. , παρ. ,σελ.33

Μια Εκκλησία της οποίας η αποστολή έχει εκπληρωθεί με τη σάρκωση του Ευαγγελίου στα δικά της εθνικά , πολιτισμικά δεδομένα καθίσταται προβληματική. Το Ευαγγέλιο δεν πρέπει να ταυτίζεται με τον υπαρκτό « Χριστιανισμό »[12] ,αλλά να παραμένει το κριτήριο ή η κρίση κάθε μορφής υπαρκτού Χριστιανισμού ,όπως κατανοήθηκε μέσα στην Εκκλησία επί είκοσι αιώνες.

Στην ύψιστη έκφραση κοινωνίας ενότητας και αγάπης ο άπειρος και απρόσιτος Τριαδικός Θεός τελεί ως άπειρη και τελεία ενότητα ,ώστε να μεταδίδει τα χαρακτηριστικά αυτά στους ανθρώπους δια του Αγίου Πνεύματος με την χάρη του Υιού και την αγάπη του Πατρός. Αυτό σημαίνει υπέρβαση του ενός συνάντηση του άλλου και δημιουργία κοινωνίας αγάπης.

Τα Τίμια Δώρα δεν προσφέρονται μονάχα υπέρ των τωρινών μελών της κοινότητας , αλλά και « υπέρ όλων των ανθρώπων ολόκληρης της οικουμένης.»[13]

ΙΙ . Εκκλησία : Πώς γίνεται ;

Η Γλώσσα οδός επικοινωνίας .

Την ημέρα της Πεντηκοστής ο σαρκωμένος Λόγος έστειλε το Άγιο Πνεύμα στους μαθητές του και δημιούργησε το ένδοξο Σώμα του. Το μήνυμα της σωτηρίας διαδόθηκε σε ανθρώπους με διαφορετική γλώσσα και πολιτισμό και έγινε κατανοητό χάρη στη φλόγα της Πεντηκοστής ,η οποία κατάργησε τα γλωσσικά , εθνικά και πολιτισμικά σύνορα .

Πώς όμως η γλώσσα λειτούργησε ως η οδός του ανοίγματος της Εκκλησίας μέσα στην Ιστορία της; Τον τέταρτο αιώνα ήδη είχε περάσει κάμποσος καιρός αφ΄ ότου η Εκκλησία είχε εξέλθει από το παλαιστινιακό της λίκνο και είχε απλωθεί στη Μεσόγειο. Τότε συναντά τον πολιτισμό που δέσποζε τον Ελληνο – Ρωμαϊκό και βρίσκεται μπροστά σε ένα κρίσιμο δίλλημα : ή θα παρέμενε στα Εβραϊκά της δεδομένα ή θα ανοιγόταν σε ένα ευρύτερο κοινό .[14]Επέλεξε τη δεύτερη λύση κι όχι για λόγους τακτικής αλλά γενναίας ιστορικής απόφασης . Απόφασης η οποία βρίσκεται στις ρίζες της φύσης της Εκκλησίας .

Σε πρώτο στάδιο η γλώσσα γίνεται πλήρως αποδεκτή ως μέσο διατυπώσεως και διάδοσης του Ευαγγελίου .Το Ευαγγέλιο συναντάται με ένα πολιτισμό και προχωρεί σε τρεις βασικές λειτουργίες

α) αποδέχεται όσα στοιχεία εναρμονίζονται με το μήνυμα του Ευαγγελίου ,

β) απορρίπτει κριτικά άλλα στοιχεία που είναι ασυμβίβαστα

[12] + Αναστασίου , όπ. , παρ. , σελ.114
[13] Θανάσης Παπαθανασίου , όπ. , παρ. , σελ. 38
[14] Στο ίδιο, σελ.45

γ) μεταγγίζει νέο αίμα , νέο πνεύμα γονιμοποιώντας ό,τι είναι θετικό.[15] Στη συνέχεια χρησιμοποιείται στη λατρεία , για να βοηθήσει τους ανθρώπους να αποκτήσουν εμπειρίες και να βιώσουν το Ευαγγέλιο .

Ο Απόστολος Παύλος είχε ξεκαθαρίσει , ότι τα μέλη της Εκκλησίας στη σύναξή της οφείλουν να χρησιμοποιούν εύληπτες λέξεις , ώστε όλοι να κατανοούν τι γίνεται . Προασπίστηκε τη δυνατότητα κάθε λαού να ακούει και να μιλάει με τη σπουδαία θέση του : « Μήπως ο Θεός είναι μόνο για τους Ιουδαίους; Δεν είναι και για τους εθνικούς ; Και βέβαια είναι.» (Ρωμ.3:29)[16]

Ο Άγιος Γρηγόριος ο Νύσσης τόνισε , ότι ο Θεός αποκαλύπτει τις αλήθειες , τα νοήματα και ο άνθρωπος επινοεί τις λέξεις . Η φωνή του Θεού - επεσήμανε ο Άγιος - ούτε εβραϊκή είναι ,ούτε εκφέρεται με κάποιον τρόπο που γνωρίζουν τα έθνη .

Αυτό ακριβώς έπραξαν και οι βυζαντινοί ιεραπόστολοι Κύριλλος και Μεθόδιος (815-885) όταν επέμεναν να χρησιμοποιηθεί η σλαβονική γλώσσα για τον ευαγγελισμό των σλαβικών λαών. Δηλαδή άνοιξαν το Ευαγγέλιο και το έκαναν προσιτό και διαβαστό . Εκπλήρωσαν το προορισμό του , ο οποίος δεν είναι άλλος από το λόγο που εξέρχεται από το δημιουργό για να ανταμώσει τον άλλον.

Με τέτοια διάθεση και ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης (π. 1749 – 1809) μεταγλώττισε και εναπόθεσε στις καρδιές των ανθρώπων τα εκκλησιαστικά βιβλία.

Όμως συνάντησαν στην εποχή τους αντίσταση από ορισμένους άνδρες ,ότι δηλαδή τα κείμενα δεν θα έπρεπε να μεταφραστούν στην καθομιλουμένη.

Η Εκκλησία ζητεί από κάθε μέλος της ,να έχει επίγνωση της διδασκαλίας και να την ομολογεί προσωπικά : « Πιστεύω …» . Αυτό σημαίνει ότι η Εκκλησία απαιτεί και ζητεί από τον άνθρωπο να έχει πλήρη και καθαρή γνώση .άλλωστε την ημέρα της Πεντηκοστής ,όπου συγκροτήθηκε αυτή η πολυεθνική σύναξη από ανθρώπους διαφορετικών εθνών άκουσαν τη μαρτυρία των αποστόλων καθένας στη γλώσσα του. Αυτό ήταν το ξεκίνημα του ανοίγματος της Εκκλησίας στον κόσμο.[17] Αυτό συμβαίνει βέβαια σε μια Εκκλησία ,η οποία δεν είναι προσκολλημένη σε μια γλώσσα του παρελθόντος ,την οποία εκλαμβάνει ως γλώσσα του ίδιου του Θεού.

Το Σώμα όμως της Εκκλησίας ο σαρκωθείς Χριστός δεν ήρθε στον κόσμο για όλο τον Κόσμο; Όλος ο λαός του Θεού δεν είναι ενεργό μέλος και μέτοχος του σώματος του Χριστού;

Ο Σαρκωμένος Λόγος δεν είναι ένα γεγονός εγκλωβισμένο στο παρελθόν αλλά μια διαδικασία , η οποία άρχισε στο παρελθόν και συνεχίζεται μέσα στην Ιστορία αδιάκοπα . Ο Υιός του Θεού για να σώσει τον κόσμο , ήρθε στον κόσμο , μίλησε την γλώσσα του και δημιούργησε το Σώμα του την

[15] + Αναστασίου , όπ. , παρ., σελ. 125
[16]Στο ίδιο, σελ. 61
[17] Θανάσης Παπαθανασίου , όπ. , παρ. ,σελ 59

Εκκλησία , η οποία δέχεται ολόκληρο , χωρίς καμιά εξαίρεση , το δημιούργημα του Θεού και το προσκαλεί σε συνεχή διάλογο , όσο διαρκεί ακόμη η Ιστορία. Γι αυτό άλλωστε και η Εκκλησία στη Θεία Ευχαριστία προσεύχεται υπέρ του σύμπαντος κόσμου.

Συνεπώς το λυτρωτικό μήνυμα της Εκκλησίας οφείλει να παραμένει πάντοτε το αυτό . Όμως για να γίνει αντιληπτό σε κάθε άνθρωπο σε κάθε κοινωνία , σε κάθε εποχή κάθε γλώσσα είναι ευπρόσδεκτη.

Καθολικότητα της Εκκλησίας : Η Ιεραποστολή ως προϋπόθεση .

Αν η γλώσσα είναι το μέσο του ανοίγματος της Εκκλησίας στον κόσμο , η ιεραποστολή της καθολικότητας της Εκκλησίας είναι ο σκοπός της. Υπάρχει κατά τον τρόπο ύπαρξης της Κεφαλής της και προσκαλεί την κτίση να γίνει Βασιλεία του. Άρα διατυπώνει πρόταση ζωής σε όλη την ανθρωπότητα . Αν η Εκκλησία αρνηθεί να διατυπώνει αυτή τη πρόταση σε όλη την κτίση τότε περιορίζεται στα μέλη της και απεμπολεί την καθολικότητά της.

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος υπογραμμίζει ότι αφού το σώμα αποτελείται από όλα μαζί τα μέρη του , ο Χριστός χρειάζεται κάθε μέλος του.[18] Συνεπώς το ιεραποστολικό άνοιγμα της Εκκλησίας στον Κόσμο δεν είναι προαιρετικό , αλλά θεμελιώδης όρος για την καθολικότητά της. Ο στόχος της -να αγκαλιάσει την κτίση - είναι σύμφυτος με τον τρόπο ύπαρξής της .

Το εκκλησιαστικό σώμα χρειάζεται να συγκροτείται και να πράττει με τον τρόπο της καθολικότητας ώστε η καθολικότητα να είναι όντως χαρακτηριστικό του. Δεν μπορεί να μένει αδιάφορο στη συμμετοχή όλων των εθνών και των πολιτισμών στο γεγονός της Εκκλησίας γιατί έτσι θα πέσει στην παγίδα του εθνικισμού ,ένα χρόνιο πρόβλημα των Ορθόδοξων Εκκλησιών .Ο εθνοκεντρικός Χριστιανισμός απορρίπτει την έννοια της ιεραποστολής και λειτουργεί ως πολιτική εξουσία και σφιχταγκαλιάζεται μαζί της (βλέπε « Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών », πολιτικές ομιλίες από άμβωνος κ.ά.) με αποτέλεσμα να χάνει τον Πνευματικό της ρόλο , να μιλά και να πράττει με το νου στον κόσμο και τελικά να απομακρύνει τον κόσμο από κοντά της και ως εθνική Εκκλησία να θεωρεί τον εαυτό της περισσότερο Εκκλησία από άλλες.

Ο Χριστός όμως σαρκώθηκε εν Αγίω Πνεύματι για όλους τους πολιτισμούς και όλες τις εποχές. Το Σώμα Του η Εκκλησία δεν ανήκει αποκλειστικά σε μια ιστορική περίοδο , ούτε ταυτίζεται με τον χαρακτήρα της . Ο Απόστολος Παύλος τονίζει στην ομιλία του στην Αθήνα – ο Θεός « ποίησεν εξ ενός αίματος παν έθνος ανθρώπων … ζητείν τον Θεόν » (Πραξ.17:26 – 27) .Κανένα έθνος δεν έχει την αποκλειστικότητα στην αγάπη του . Η ταύτιση έθνους και Εκκλησίας αδικεί τη φύση της

[18] Θανάσης Παπαθανασίου , όπ. , παρ. ,σελ.77

« μιας αγίας , καθολικής και αποστολικής Εκκλησίας ». Η προσοικείωση της Ορθοδοξίας από ένα έθνος επ' ουδενί δικαιολογεί την αντίληψη , ότι αποτελεί αποκλειστική του ιδιοκτησία..[19]

Το Ορθόδοξο ήθος επιβάλλει την ειλικρινή αγάπη προς την ιδιαιτερότητα και την ελευθερία του άλλου .Υπερβαίνοντας το προσωπικό « εγώ » ή το εθνικό « εμείς » , πορευόμαστε για να συναντήσουμε με αγάπη όλους τους ανθρώπους όλους τους λαούς. Φανατισμός ,ξενοφοβία και μετατροπή του θρησκευτικού φρονήματος σε ιδεολογικό κατασκεύασμα δεν συμβάδιζαν ποτέ με το πνεύμα της Ορθοδοξίας.

Κοντολογίς η ιστορική σάρκα του Χριστού , την οποία υφαίνει το Πνεύμα, δεν θα πρέπει να καταλήγει σε φυλακή του Χριστού .[20] Στην ύψιστη έκφραση κοινωνίας ενότητας και αγάπης ο άπειρος και απρόσιτος Τριαδικός Θεός τελεί ως άπειρη και τελεία ενότητα , ώστε να μεταδίδει τα χαρακτηριστικά αυτά στους ανθρώπους δια του Αγίου Πνεύματος με την χάρι του Υιού και την αγάπη του Πατρός . Αυτό σημαίνει υπέρβαση του ενός συνάντηση του άλλου και δημιουργία κοινωνίας αγάπης.

Με το βλέμμα στραμμένο προς τα έσχατα η Εκκλησία οφείλει , να οδοιπορεί μέσα στον Κόσμο κουβαλώντας την εκκρεμότητα , ότι ακόμη απομένει δρόμος , ότι ακόμη τελεί στην Ιστορία.

ΣΥΝΟΨΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.

Συνοψίζοντας την εργασία μας αυτή για την σχέση της Εκκλησίας με τον κόσμο και πως αυτή μπορεί να δέχεται στην αγκαλιά της όλο τον κόσμο καταλήγουμε σε δυο βασικά συμπεράσματα.

Πρώτον . Η Εκκλησία μετά την έκχυση του Αγίου Πνεύματος καλείται σε συνεχή μεταμόρφωση.

Η ανθρωπότητα και ο Κόσμος βρίσκονται σε συνεχή ανανέωση και η Εκκλησία πορεύεται και διαλέγεται μαζί τους σε μια συνεχή αρμονία κατά το πρότυπο της Αγίας Τριάδος . Η μετάνοια άλλωστε δεν είναι μια συνεχής πορεία προς την ανανέωση ;

Η Εκκλησία βρίσκεται σε μια σχέση « εγκόσμια » με την ανθρώπινη ύπαρξη , συνεχώς ανοικτή προς όλες τις ανθρώπινες ομάδες σε μια συνεχή ενατένιση των Εσχάτων . Η ευχαριστιακή αυτή θεώρηση του κόσμου η οποία εμπεριέχεται στην Ορθόδοξη λειτουργική ζωή παραμένει η ελπιδοφόρα μαρτυρία.

Δεύτερον. Κάθε λαός κρατώντας την προσωπικότητα και την ιδιοσυγκρασία του μπορεί ελεύθερα να εκφράζεται και να δημιουργεί. Η αποδοχή της πολιτιστικής πολυμορφίας υπήρξε πάντοτε χαρακτηριστικό της Ορθόδοξης Χριστιανοσύνης.

---

[19] + Αναστασίου , όπ. , παρ., σελ. 271

[20]Θανάσης Παπαθανασίου , όπ. , παρ. ,σελ 86

Καθήκον της Ορθοδοξίας είναι να στέκεται λειτουργικά ως η ελπίδα του κόσμου εφ' όσον στην Ευχαριστία αίρονται όλες οι αστοχίες και ο άνθρωπος επανευρίσκει την ακεραιότητά του και την κοινωνία με τον Θεό. Όταν το κατανοήσει και πάψει να μιλά μόνο ρηματικά , **μα με την ίδια την ύπαρξή της** θα μπορέσει να σώσει τον εαυτό της από την εκκοσμίκευση και τον κόσμο από την απομάκρυνσή του από το Θεό .

Συνεπώς μια ανοικτή Εκκλησία την χαρακτηρίζει η καθολικότητά της , δηλαδή η προοπτική της συμμετοχής όλων των Εθνών και πολιτισμών στο γεγονός Της. Το κοντάκιο της Πεντηκοστής αυτό καταδεικνύει : « … .Όταν όμως μοίρασε τις πύρινες γλώσσες , όλους τους κάλεσε σε ενότητα. Έτσι λοιπόν δοξάζουμε όλοι μαζί το Πανάγιο Πνεύμα ».[21]

[21] Θανάσης Παπαθανασίου , όπ. , παρ. ,σελ 81

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αγόρας Κ. , στο *Η Ορθοδοξία ως Πολιτισμικό Επίτευγμα και τα Προβλήματα του Σύγχρονου Ανθρώπου* , Γουνελάς Σ. , Παγουλάτος Γ. , Στάθης Γρ. (Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο 2001).
2. + Αναστασίου , *Παγκοσμιότητα και Ορθοδοξία* , (Αθήνα : Εκδόσεις Ακρίτας , 2004) .
3. Δεσπότης Σ. « Η Ορθοδοξία τον 21^{ο} αιώνα » , απόσπασμα από το *Σημειώσεις Παραδόσεων*, διαθέσιμες στο δικτυακό τόπο : *http://eclass.uoa.gr* , (3/11/2008) .
4. Ζηζιούλα Ι., *Η Κτίση ως Ευχαριστία* (Αθήνα: Εκδόσεις Ακρίτας , 1998).
5. Meyendorff John , απόσπασμα από « Christ as Word: Gospel and Culture» *From International Review of Mission, 1985, No 294* **,** διαθέσιμες στο δικτυακό τόπο : http://www.myriobiblos.gr/texts/english/meyendorff_christ.html , (29/10/2008) .
6. Παπαθανασίου Θανάσης , *Η Εκκλησία γίνεται όταν ανοίγεται* , (Αθήνα : Εκδόσεις Εν πλω, 2008) .